

*Kopia publikacji:
Polskie Towarzystwo Fotogrametrii i Teledetekcji
Sekcja Naukowa Stowarzyszenia Geodetów Polskich
60-lecie Polskiego Towarzystwa Fotogrametrycznego
Sesja Naukowa, Warszawa, 22-24 maj 1991 r*

POLSKIE TOWARZYSTWO FOTOGRAMETRYCZNE 1930-1990

POLSKIE TOWARZYSTWO FOTOGRAMETRII I TELEDETEKCJI 1984-1990

Prof. dr. hab. inż. Zbigniew Sitek

Zakład Fotogrametrii Instytut Geodezji Górniczej i Przemysłowej Akademia Górniczo
Hutnicza, Kraków

I. Prekursorzy i założyciele Towarzystwa (okres 1918-1930)

Początków fotogrametrii można się doszukiwać w sporządzaniu geometrycznie poprawnych rysunków perspektywicznych, jak pisze Teodor Blachut w książce p.t. "Rozwój metod i instrumentów fotogrametrycznych w ujęciu historycznym" [1]. Niemniej narodziny tej dyscypliny przypadają na połowę XIX wieku, a w jej pierwszych etapach rozwoju nasi pradziadowie, niestety, nie brali udziału z powodu utraty państwowości Polski. Działalność na tym polu była znacznie opóźniona i dopiero w kilka lat po uzyskaniu niepodległości rozpoczęto wprowadzanie technik fotogrametrycznych w Polsce. Przedstawił to w zarysie Janusz Wapiński w publikacji [2] poświęconej 50-leciu Polskiego Towarzystwa Fotogrametrycznego. Prekursorami fotogrametrii w Polsce byli prof. K. Weigel i prof. B. Piątkiewicz.

Prof. dr im. Kasper Weigel w 1925 r. wykonał zdjęcia naziemne okolic Doliny Pięciu Stawów [5] i na podstawie tych zdjęć i pomiarów na stereokomparatorze opracował mapę warstwicową tego regionu. Prof. Bronisław Piątkiewicz zorganizował po pierwszej wojnie światowej pracownię fotogeodezyjną w Ministerstwie Robót Publicznych w Krakowie, a w latach dwudziestych był konsultantem prac fotogrametrycznych przy melioracji Polesia. Opracował też mapę Tatrzańskiego Parku Narodowego w skali 1 : 20 000 [3].

O pierwszych pracach fotogrametrycznych w odrodzonej po 1918 r. Polsce tak pisze prof. B. Piątkiewicz w "Przeglądzie Mierniczym" z 1930 r. [6]:

"Wydział Miernictwa Min. Robót Publicznych na polu fotogrametrii podążał stale i konsekwentnie za duchem czasu, niemal od pierwszych chwil swego istnienia.... Chronologicznie na pierwszym miejscu stoją prace nad granicą polsko-sowiecką, wykonane w okresie jej ustalenia i zdejmowania, w latach 1921-23".

Sporządzono wtedy fotomapy w skali 1:10 000 pasa długości około 1300 km i szerokości

około 4 km.

"Drugą pracą - pisze profesor - również z zakresu aerofotogrametrii było zdjęcie biegu Wisły na długości około 600 km, na szerokości około 4-6 km. Zdjęcia dokonali również lotnicy wojskowi. W roku 1924 przystąpił Wydział Miernictwa M. R. P; za pośrednictwem Komisji Granicznej polsko - czechosłowackiej do stereofotogrametrycznego zdjęcia i opracowania mapy Tatr polskich o powierzchni około 200 km² ...". O mapie tej wspomina Prof. Felicjan Piątkowski w cytowanej wyżej publikacji [3]. Bliższe dane o opracowaniu mapy Tatr oraz innych pracach Oddziału Fotogeodezyjnego (utworzonego 1 kwietnia 1928 r. z chwilową siedzibą w Krakowie) - podaje prof. Piątkiewicz w bardzo interesującej publikacji [6].

Do grona prekursorów polskiej fotogrametrii należeli również prof. Marian Brunon Piasecki, kapitan Antoni Rogala Zawadzki, mjr Tadeusz Wereszczyński, prof. Edmund Wilczkiewicz i mjr Tadeusz Herfurt. Niestety, nie ma ich już wśród nas. Ale wielu członków naszego Towarzystwa miało zaszczyt przyjaźnić się lub współpracować z Nimi, albo też być ich uczniami i wychowankami.

Pierwszym w Polsce towarzystwem produkcyjno - szkoleniowym zrzeszającym fotogrametrów było utworzone w 1925 r. pod kierunkiem prof. dr im. K. Weigla Towarzystwo "Aerofoto" [5]. Brak jednak bliższych danych o działalność tego towarzystwa. Dokumentacja działalności polskich fotogrametrów istnieje dopiero od roku 1930. Rok ten okazał się udanym i owocnym dla fotogrametrii polskiej. Powstały wtedy dwie instytucje: Polskie Towarzystwo Fotogrametryczne i Fotolot, które wywarły znamieny wpływ na rozwój tej dyscypliny w naszym kraju.

2. Utworzenie Towarzystwa i zarys jego działalności

Pod przewodnictwem prof. Kaspra Weigla 13 lutego 1930 r. w Politechnice Warszawskiej odbyło się zebranie założycielskie Polskiego Towarzystwa Fotogrametrycznego. Wybrano na nim 9-osobowy Zarząd (przewodniczący prof. K. Weigel, z-ca prof. E. Warchałowski, sekretarz im. M. B. Piasecki; członkowie: mjr. T. Herfurt, mjr. Z. Paluch, prof. B. Piątkiewicz zastępcy: im. R. Gryglaszewski, inż. E. Wilczkiewicz) i 4-osobową Komisję Rewizyjną w składzie: im. B. Dąbrowski, im. M. Maksyś, ppłk. J. Szajewski, zastępca inż. W. Jost.

Pierwszy Zarząd opracował Statut PTF (opublikowany w Przeglądzie Mierniczym, zeszyt 6 z 1930 r), zarejestrował 24 maja 1930 r. Towarzystwo w Komisariacie Rządu m. st. Warszawy, a następnie zgłosił przystąpienie PTF do Międzynarodowego Towarzystwa Fotogrametrycznego. 25 czerwca 1930 r zorganizował wystawę prac fotogrametrycznych w Politechnice Warszawskiej. Spowodował też udział 16-osobowej delegacji z Polski na III Międzynarodowym Kongresie Fotogrametrycznym w Zurychu (który odbył się w dniach 5-10 września 1930 r.). Na Kongresie tym przewodniczący PTF został wybrany przewodniczącym dwóch połączonych Komisji Międzynarodowego Towarzystwa Fotogrametrycznego.

W czasie swej pierwszej kadencji Zarząd PTF zorganizował w Warszawie 13 i 14 lutego 1931 r. I Krajowy Zjazd Fotogrametryczny z referatami i wystawą prac fotogrametrycznych w auli Politechniki Warszawskiej, a ponadto w 1931 r. przystąpił do prac nad ustaleniem słownictwa fotogrametrycznego. Nic więc dziwnego, że w lutym 1932 r. Walne Zgromadzenie wybrało ponownie prawie bez zmian dotychczasowy Zarząd w składzie: przew.- prof. K. Weigel Z-ca - prof. E. Warchałowski, członkowie: inż. R. Gryglaszewski,

mjr. T. Herfurt, inż. M. B. Piasecki, prof. B. Piątkiewicz, inż. mjr. T. Wereszczyński oraz 2 zastępców członków: por. Minakowski i mjr. Z. Paluch, a także Komisję Rewizyjną w składzie: im. B. Dąbrowski, inż. M. Maksyś, J. Szajewski i im. W. Jost [4].

Drugim doniosłym wydarzeniem było utworzenie w lutym 1930 r. przedsiębiorstwa fotogrametrycznego pod nazwą "Fotolot" jako Wydziału Aerofotogrametrycznego Polskich Linii Lotniczych LOT [3].

Pisze o tym w referacie o rozwoju fotogrametrii doc. A. Linsenbarth (zamieszczonym w mniejszym wydawnictwie jubileuszowym).

Zgodnie ze statutem Towarzystwa, Walne Zgromadzenie wybierało Zarząd i Komisję Rewizyjną co dwa lata. W 1934 r. w składzie Zarządu zaszły niewielkie zmiany, na miejsce im. R. Gryglaszewskiego, mjr. T. Wereszczyńskiego i por. Minakowskiego weszli: prof. T. Gubowski, inż. A. Lipko, inż. T. Szymański oraz kpt. A. Zawadzki, a w Komisji Rewizyjnej J. Szajewskiego zastąpił pptk. inż. W. Plesner.

W 1936 r. na miejsce inż. T. Szymańskiego, który ustąpił z Zarządu wybrano kpt. J. Rossiera

„W 1931 r. Zarząd PTF przystąpił do prac nad ustaleniem słownictwa fotogrametrycznego, którego brak coraz dotkliwiej daje się odczuwać"[6]. W latach 1934-37 "Przegląd Fotogrametryczny" wydał w postaci załączników do poszczególnych zeszytów projekt nazw polskich wraz z ich odpowiednikami w językach niemieckim i francuskim. Do opracowania słownictwa polskiego wykorzystano jedyny dostępny w tym czasie „Wielojęzyczny Słownik Fotogrametryczny" opublikowany w 1934r. przez Niemieckie Towarzystwo Fotogrametryczne w kwartalniku "Bildmessung und Luftbildwesen". Począwszy od zeszytu 9-10 z 1934 r. do roku 1937 opublikowano 633 hasła, dostarczając członkom PTF materiał do oceny i weryfikacji.

W międzywojennej działalności Towarzystwa ważną rolę odgrywały doroczne zjazdy, które zawsze odbywały się w drugim miesiącu roku. W czasie tych zjazdów, podobnie jak i innych zebrań organizowanych przez PTF, prezentowano referaty naukowe oraz nowości techniczne krajowe i zagraniczne. Od początku istnienia Towarzystwa działalność międzynarodowa jego członków odgrywała zawsze istotną rolę.

3. Zaniechanie działalności PTF w okresie 1939-1957

Nie znalazłem, niestety, źródeł dokumentujących działalność członków Towarzystwa w okresie II wojny światowej. Wyjątek stanowi wspomnienie dr. C. Liperta o prof. Piaseckim[9]. Cytuję: "Wybuch drugiej wojny światowej wstrzymuje okresowo działalność naukowo-techniczną profesora. Wraz z PLL LOT zostaje ewakuowany do Rumunii, a następnie do Francji. W Paryżu został skierowany przez dowództwo jednostek W.P. do pracy w przemyśle obronnym, gdzie pod kierunkiem prof. R. Dangera wykonywał prace geodezyjno-obliczeniowe związane z podkładami do opracowania zdjęć lotniczych dla francuskiego Wojskowego Instytutu Geograficznego. Po zajęciu Paryża przez Niemców zostaje członkiem francuskiego ruchu oporu, w którym uczestniczył przez cały okres okupacji, aż do 1944 roku. Pracował wówczas w PCK; w działalności tej ujawniają się zalety Jego charakteru - dobroć, wrażliwość i udzielanie pomocy w trudnych chwilach...".

Bardzo krótko [7] wspomina okres (1941-44) swojej pracy w Urzędzie Ziemskim Warszawskim doc. St. Dmochowski.

O okresie przerwania działalności PTF tak pisze doc. Janusz Wapiński [2]: "...Druga wojna

światowa przerwała na długi okres działalność PTF, lecz cały szereg jego członków, pomimo niemożności pracy w dziedzinie fotogrametrii, przygotowywało się do podjęcia prac fotogrametrycznych bezpośrednio po zakończeniu wojny. Dzięki tym wiośnie ludziom możliwe było uruchomienie Biura Fotogrametrycznego w Głównym Urzędzie Pomiarów Kraju i prawie że bezpośrednio po zakończeniu działań wojennych, na czele którego stanął inżynier Stanisław Dmochowski, jak również wznowienie wykładów z fotogrametrii na Politechnice Warszawskiej - prof. Bronisław Piątkiewicz i Krakowskiej - prof. E. Wilczkiewicz.

Pomimo tego bardzo wczesnego startu praktyki i szkolnictwa fotogrametrycznego dość długo trzeba było czekać na reaktywację PTF, choć o tym myśleli dawni aktywiści PTF z profesorem M. B. Piaseckim na czele". ...

4. Działalność PTF w okresie 1957-1990

Po "odwilży" politycznej, jaka nastąpiła po 1956 r., można było - w 1957 r. -dzięki życzliwości Zarządu Stowarzyszenia Geodetów Polskich z prezesem Wacławem Kłopotyńskim - przystąpić do reaktywowania Polskiego Towarzystwa Fotogrametrycznego jako Sekcji Naukowej SGP. Zebraniu założycielskiemu, które miało miejsce 4 grudnia 1957 r., przewodniczył prof. Michał Odlanicki-Poczobutt. Przewodniczącym Towarzystwa wybranym przez aklamację został jego przedwojenny sekretarz - prof. M. B. Piasecki. Członkami Zarządu zostali: prof. Jan Cisto, doc. Stanisław Dmochowski, mgr. Michał Rogulski, prof. Wacław Sztompke, płk. Ludwik Winiewicz, mgr. inż. Leon Więckowski, zastępcami zostali wybrani: mjr. Cezary Lipert i mgr. inż. Ryszard Warpechowski. Komisja Rewizyjna składała się z 3 członków: mgr. inż. Józefa Chwatka, mgr. inż. Andrzeja Bucholca i prof. Bronisława Wrony oraz l. zastępcy mgr. inż. Adama Linsenbartha. Zebrani przyjęli przez aklamację wniosek o nadaniu godności Członka Honorowego nestorowi fotogrametrów polskich - Prof. Bronisławowi Piątkiewiczowi, który w inauguracyjnym przemówieniu na tym zebraniu przedstawił przedwojenne dokonania PTF oraz zarysował bieżący plan działania.

W powojennej działalności Towarzystwa starano się utrzymać i kontynuować cele nakreślone w statucie z 1930 r. Do chwili obecnej Towarzystwo urządza zebrania i posiedzenia naukowe, utrzymuje łączność w sprawach zawodowo-technicznych w kraju i zagranicą poprzez organizowanie sympozjów, zjazdów i konferencji krajowych i zagranicznych, publikuje materiały z tych spotkań oraz stara się podnosić kwalifikacje zawodowe swoich członków przez akcje odczytowe i przez współpracę z Międzynarodowym Towarzystwem Fotogrametrii i Teledetekcji. Działalność ta była wspierana z zagranicy odczytami wybitnych fotogrametrów, takich jak profesorowie Hugo Kasper, W. Schermerhorn, Teodor Blachut i wielu innych.

4.1. Zarządy PTF (składy osobowe)

1930 - 1939 przewodniczący - prof. dr inż. Kasper Weigel, z-ca przewodniczącego -prof. dr inż. E. Warchałowski, sekretarz - inż. M. B. Piasecki (wykaz członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej podano w p. 2 tego opracowania)

1957 - 1970 przewodniczący - prof. dr inż. M. B. Piasecki,
z-ca przew. - doc. W. Sztompke, sekretarz - mgr. inż.
L. Wiechowski (do 1968), mgr im. A. Rymarowicz od 1968 r.

Skład Zarządu w okresie 1957-60 wymieniono na początku p. 4

W okresie 1960-62 do Zarządu wybrano: T. Bodnara, J. Cisło (zmarł w 1961r), J. Koniecznego, C. Liperta, A. Linsenbartha, J. Wapińskiego jako skarbnika. Skład Komisji Rewizyjnej: A. Bucholc, J. Chwatek, St. Dmochowski, M. Rogulski.

W okresie 1962-64 uzupełniono Zarząd wyborem prof. K. Guzika oraz zastępcami członków: A Bucholca i E. Pilusia, a do Komisji Rewizyjnej dokooptowano M. Staneckiego.

W okresie 1964-68 członkowie Zarządu; C. Lipert, B. Bohonos, Z. Kowalczyk, M. Rogulski, A Linsenbarth, F. Piluś.

W kadencji 1968-70 członkami Zarządu byli: A. Linsenbarth, Elżbieta Wanot-Świtek, J. Jachimski, J. Sypniewski, Z. Sitek i B. Bohonos.

1970 - 1974 przewodniczący: doc. W. Sztompke.

1974 - 1982 przewodniczący: doc. dr inż. J. Wapiński

z-ca - prof. dr hab. im. Z. Sitek

sekretarz - doc. dr hab. inż. Aleksandra Bujakiewicz

Członkowie Zarządu 1977-80: J. Butowtt, S. Dąbrowski, J. Jachimski, A Linsenbarth, M. B. Piasecki, A. Różycki, A. Wolniewicz

Członkowie Zarządu 1980-82: J. Domański, J. Jachimski, T. Kęczkowski, L. L. Kolendra, I. Majcher, R. Rachwat, B. Szczehowski, J. Uchański.

1983 - 1989 przewodniczący - prof. Z. Sitek

z-ca - mgr inż. M. Zabicki do 1986 r. i w następnej kadencji dr inż. R. Kaczyński,

sekretarz - doc. J. Jachimski.

Skład Zarządu w kadencji 1983-86, z wyjątkiem mgr Ireny Majcher, pozostał ten sam, co poprzednio. W kadencji 1986-89 skład zmieniono następująco: mgr inż S. Dziemidowicz, mgr inż. S. Papiernik, mgr inż. P. Madejski, dr inż. A. Świątkiewicz, mgr inż. L. Kolendra i mgr inż. J. Orzechowski z Gdyni oraz przewodniczący oddziału krakowskiego dr inż. R. Florek.

1989 - przewodniczący - doc. dr hab. inż. J. Jachimski

z-ca doc. dr A Linsenbarth

sekretarz - mgr inż. S. Papiernik (do maja 1990r.),

od czerwca 1990 - dr inż. P. Sawicki.

Ustąpili z Zarządu: S. Dziemidowicz, J. Orzechowski i R. Florek, a zostali dokooptowani: J. Gąsior, R. Preuss, P. Sawicki, J. Uchański oraz St. Mularz – przewodniczący oddziału krakowskiego i Z. Sitek - ustępujący przewodniczący.

4.2. Zespół Opracowań Analitycznych

W grudniu 1966 r pod patronatem prof. M. B. Piaseckiego i doc. T. Wyszковского grupa młodych fotogrametrów utworzyła w PTF Zespół Opracowań Analitycznych. Celem Zespołu było wprowadzenie do polskich opracowań fotogrametrycznych metod numerycznych. Droga do tego celu było rozszerzenie wiedzy z zakresu matematyki, geometrii rzutowej i fotogrametrii analitycznej, a także propagowanie metod analitycznych. Była to bardzo potrzebna działalność, która przyczyniła się zarówno do rozpoczęcia prac badawczych i eksperymentalnych z zakresu fotogrametrycznych opracowań analitycznych, jak i do zainteresowania się przedsiębiorstw nowo opracowywanymi technologiami fotogrametrycznymi.

Do zespołu tego należeli m.in. magistrowie inżynierowie: C. Wajerek, M. Godlewski, M.

Gotda, A. Perelmuter, K. Smosarska, E. Wanot-Świtek, L. Pęczak, A. Majcie, A. Rymarowicz, S. Orzechowski i inni.

4.3. Oddział PTF w Krakowie

Już w 1932 r. Zarząd Towarzystwa "postanowił przystąpić do organizowania kot regionalnych w większych miastach o większym skupieniu osób zajmujących się, bądź interesujących się fotogrametrią" [8]. Brak jednak pisanego przekazu dokumentującego powstanie i działalność takich kół.

Dopiero w 1970 r. członkowie PTF w Krakowie utworzyli, a Zarząd Oddziału Stowarzyszenia Geodetów Polskich powołał do życia. Oddziałową Komisję Fotogrametrii [10]. Komisją tą kierowali: w roku 1970- im. Ignacy Piekarski, w latach 1971/72 i 1975-78 - dr. inż. Józef Jachimski, 1973/74- dr. im. Jerzy Bernasik.

Długoletnie, bo trwające od 1970 do 1977 r., starania Zarządu PTF rozpoczęte pod przewodnictwem doc. W. Sztompke, wspierane przez ówczesnego prezesa Oddz. SGP w Krakowie mgr. inż. Adama Koncewicza, a szczególnie przez dr. inż. Józefa Jachimskiego, doprowadziły do zatwierdzenia w grudniu 1977 r. przez Zarząd Główny SGP zmian w regulaminie PTF. Umożliwiło to 7 marca 1978 r. zwołanie założycielskiego zebrania organizacyjnego pierwszego Oddziału naszego Towarzystwa w Krakowie. Pierwszym przewodniczącym pełniącym te obowiązki przez 2 kadencje do 1983 r. był doc. dr. hab. Józef Jachimski. W okresie 1983-86 Oddziałowi przewodniczył dr. inż. Adam Boroń, w latach 1986-89 - dr. inż. Ryszard Florek, a od 1989 r. - dr. inż. Stanisław Mularz.

Oddział Krakowski realizuje swoje zadania głównie przez organizowanie odczytów i spotkań dyskusyjnych, w których uczestniczą fotogrametry i sympatycy z rejonu Krakowa, Katowic, Rzeszowa, Kielc, Warszawy, a nawet ze Szczecina. Inne formy pracy Oddziału to współdziałanie przy organizowaniu w Krakowie konferencji i sympozjów fotogrametrycznych krajowych i międzynarodowych. Liczba członków Oddziału krakowskiego w 1980 r. wynosiła około 100 członków, w 1987 - tylko 36.

4.4. Zmiana nazwy Towarzystwa na POLSKIE TOWARZYSTWO FOTOGRAMETRII I TELEDETEKCJI

Upowszechnienie metod fotogrametrii przyczyniło się w dużej mierze do obserwowanego na świecie, jak również w naszym kraju, szybkiego rozwoju teledetekcji. Współdziałanie obydwu tych pomiarowo-interpretacyjnych dyscyplin daje korzyści zarówno fotogrametrii jak i teledetekcji. Dlatego w marcu 1984 r. Zarząd PTF zwrócił się do członków i sympatyków PTP w dwóch sprawach :

- 1) dalszej przynależności lub wstąpienia do PTF,
- 2) zmiany nazwy Towarzystwa.

W wyniku rozesłania do wszystkich Oddziałów SGP w kraju 500 egz. deklaracji i zaproszeń dotyczących weryfikacji przynależności do PTF otrzymano 149 odpowiedzi i zgłoszeń. Z tej liczby 129 członków wypowiedziało się za zmianą nazwy Towarzystwa na Polskie Towarzystwo Fotogrametrii i Teledetekcji. Liczba osób, które uważały, że nie należy zmieniać nazwy wynosiła 13. Natomiast niezdecydowanych było 7 osób. Przyczyną i pierwowzorem podjęcia takiej akcji było Międzynarodowe Towarzystwo Fotogrametrii, które na Kongresie w Hamburgu w 1980 r. zmieniło nazwę na Międzynarodowe Towarzystwo Fotogrametrii i Teledetekcji. Zarząd Główny SGP dnia 22 listopada 1984 r. zaakceptował zmianę nazwy Towarzystwa na Polskie Towarzystwo Fotogrametrii i Teledetekcji.

4.5. Organizowanie spotkań, zjazdów i sympozjów

W okresie międzywojennym co roku, zazwyczaj w lutym, odbywały się przeważnie jednodniowe zjazdy PTF w Politechnice Warszawskiej. Sprawozdania z tych zjazdów publikował inż. M. B. Piasecki w "Przeglądzie Fotogrametrycznym". Na zjazdach wygłaszano referaty, omawiano sprawy fotogrametrii za granicą, przeprowadzano wybory władz Towarzystwa i przegotowywano udział Polski w kongresach MTF.

Po reaktywowaniu Towarzystwa rozpoczęto intensywną akcję odczytową z udziałem referentów krajowych i zagranicznych. Co dwa lata odbywały się Walne Zgromadzenia Towarzystwa, na których wybierano Zarząd i Komisję Rewizyjną oraz wygłaszano referaty na wybrane tematy. Jest to dobrze udokumentowane w Kronice i Biuletynie PTF, które ukazywały się w "Przeglądzie Geodezyjnym". Zestawienie opublikowanych tam sprawozdań i przeglądów wydarzeń umieszczono w p. 7 niniejszego opracowania.

Począwszy od 1962 r. Towarzystwo zaczęło organizować seminaria, konferencje naukowe i sympozja tematyczne:

1962 r. (12-14 marca w Warszawie) konferencja nt. "Zastosowanie fotogrametrii dla celów nietopograficznych"

1967 r. (27-29 listopada w Warszawie) konferencja nt. "Fotogrametria w mieście" 1969 r. (17-18 listopada w Warszawie) seminarium nt. "Zastosowanie fotogrametrii w pomiarach inżynierskich".

1969 r. (26 maja w Katowicach) narada techniczna nt. "Opracowanie map wielkoskalowych metodami fotogrametrycznymi"

1970 r. (23-24 października w Krakowie) seminarium nt. "Fotogrametryczne metody wyznaczania objętości"

1975 r. (7-8 kwiecień w Katowicach) konferencja nt. "Opracowania numeryczne w fotogrametrii"

1981 r. (15 października w Warszawie) "Symposium poświęcone 50 - leciu działalności Polskiego Towarzystwa Fotogrametrycznego" 1984 r. (10-12 września w Krakowie) Ogólnopolskie Symposium PTF nt "Fotogrametria i teledetekcja w zagadnieniach inżynierskich" 1987 r. (24-26 czerwca w Krakowie) Ogólnopolskie Symposium PTF nt. "Fotogrametria i teledetekcja na terenach górniczych"

Materiały prezentowane na pięciu sympozjach i konferencjach zostały opublikowane i zestawione w punkcie 6 niniejszego opracowania (pozycje 1-5).

5. Współpraca międzynarodowa

I Kongres Fotogrametryczny odbył się w 1913 r w Wiedniu. W I i w II Kongresie Międzynarodowego Towarzystwa Fotogrametrycznego (MTF) Polska ze zrozumiałych względów nie brała udziału.

Zgodnie ze statutem (rozdz. II, &5 p. b) PTF "utrzymuje łączność w sprawach fachowo-technicznych z pokrewnymi towarzystwami w kraju i zagranicą oraz pośród swych członków".

W kilka miesięcy po utworzeniu Towarzystwa (13. II. 1930) zostało ono zgłoszone i przyjęte

do działającego już od 1910 r. Międzynarodowego Towarzystwa Fotogrametrycznego (MTF). We wrześniu (od 5 do 10) 1930 r. szesnastu członków Towarzystwa brało czynny udział w III Kongresie MTF [11] w Zurychu. Profesorowie: B. Piątkiewicz, E. Warchałowski i K. Weigel wygłosili referaty. W referacie pt. "O wyrównaniu triangulacji powietrznej" prof. Weigel zaproponował wykorzystanie zasady najmniejszych kwadratów do wyrównania aerotriangulacji. Referat, jak pisze prof. Warchałowski [11]: -"wzbudził zainteresowanie i szereg uczestników zebrania prosiło o dodatkowe wyjaśnienia i bliższe szczegóły". W wystawie, w której uczestniczyło 14 krajów [11] "czwarte miejsce bezspornie przyznać trzeba Polsce, tak co do ilości jak i doboru eksponatów", po Niemczech, Szwajcarii i Francji. Na Kongresie tym Polsce powierzono dwie Komisje: 13.- samolot aerofotogrametryczny oraz 14.-pilotaż. Komisje te połączyły się w jedną, a jej przewodniczącym został prof. K. Weigel.

W roku 1932 odbyło się w Wiedniu spotkanie międzykongresowe delegatów krajowych MTF. Było ono połączone z 25-leciem działalności Austriackiego Towarzystwa Fotogrametrycznego oraz 70- leciem urodzin założyciela MTF prof. E. Doleżala. Delegatami z Polski byli profesorowie: B. Piątkiewicz i K. Weigel. Na spotkaniu zredukowano liczbę Komisji z 14 do 6, a przewodnictwo Komisji zajmującej się sprawami wykształcenia i szkolenia (stanowiącą wówczas Komisję V) powierzono Polsce. Do Komisji weszli profesorowie: K. Weigel, E. Warchałowski, B. Piątkiewicz oraz mjr. T. Herfurt i inż. E. Wilczkiewicz. Przewodniczącym Komisji został prof. E. Warchałowski, a sekretarzem inż. E. Wilczkiewicz.

W IV Kongresie MTF, który odbył się w Paryżu 25.XI-1. XII. 1934 r., uczestniczyło 291 osób reprezentujących 24 państwa, w tym 13 osób z Polski pod przewodnictwem prof. K. Weigla [12]. Profesor przewodniczył również pracom Komisji V na Kongresie i został wybrany do 4-osobowego Komitetu Wykonawczego następnego Kongresu. Zadaniem Komitetu m. in. było ustalenie przewodnictwa Komisji oraz określenie czasu i przebiegu Kongresu w Rzymie w 1938 r. Jak pisze inż. M. B. Piasecki [12]:"Udział Polski w wystawie, ze względu na dość duże koszty z tem związane, musiał ograniczyć się do urządzenia skromniejszego stoiska, w porównaniu do państw, w których fotogrametria już od szeregu lat stosowana jest w bardzo dużym zakresie... .

...Ogólnie stoisko to wyglądało może dość skromnie, wykazywało jednak, że i u nas fotogrametria jest stosowana na dużą skalę i że technika wykonania tych prac stoi na wysokim poziomie".

Na międzykongresowym zebraniu Zarządu MTF w Rzymie w 1936 r. ponownie zmieniono liczbę Komisji, ustanawiając tym razem 8 Komisji i przypisując "szkolnictwo i bibliografię" - Komisji 8. Przewodnictwo powierzono Węgrom, a zastępstwo Polsce ["Przegląd Fotogrametryczny" z. 17-18 z 1936 r.]

W V Kongresie MTF w październiku 1938 r. w Rzymie brało udział 20 osób z Polski, spośród których 5 było delegowanych przez PTF. Przygotowano i wydano w "Przeglądzie Fotogrametrycznym" z. 25-26 z 1938 r. trzy referaty: prof. T. Gutowskiego w jęz. francuskim, a dwa mjr. A. Zawadzkiego w jęz. niemieckim. Ponadto czwarty referat przygotował dr. inż. E. Wilczkiewicz. Opracowano też raport narodowy i sprawozdania do poszczególnych Komisji. Inż. W. Sztompke na wystawie fotogrametrycznej przygotował stoisko polskie prezentujące opracowania naszej ekspedycji na Spitsbergen i Grenlandię, zastosowanie fotogrametrii do klasyfikacji gruntów i opracowania planów rozbudowy miast, aktualizację i opracowanie map topograficznych oraz mapy z wykopalisk gnieźnieńskich sporządzone ze zdjęć naziemnych. Wielką aktywność na tym Kongresie, zresztą podobnie jak na poprzednim, wykazał przewodniczący polskiej delegacji, członek Komitetu Wykonawczego Kongresu, oraz wiceprzewodniczący Komisji 8 MTF - prof. K. Weigel.

Interesujące szczegóły dotyczące współpracy PTF z MTF w okresie międzywojennym podaje A. Linsenbarth w "Zarysie historii organizacji społecznych geodetów polskich" [16].

Druga wojna światowa przerwała na wiele lat współpracę polskich fotogrametrów z międzynarodowym Towarzystwem Fotogrametrycznym.

W VI Kongresie MTF, który odbył się w Hadze w dniach od 1 do 10 września 1948r., Polskę reprezentowali W. Sztompke i H. Biedroński.

W VII Kongresie MTF, zorganizowanym w Waszyngtonie w 1952 r., Polska nie brała udziału.

W VIII Kongresie MTF w Sztokholmie (17-26 lipca 1956 r.) wzięła udział 9-osobowa delegacja z Polski. Referat na Kongres opracował Z. Czerski.

Polskie Towarzystwo Fotogrametryczne zostało ponownie przyjęte do Międzynarodowego Towarzystwa Fotogrametrycznego w styczniu 1959 r.

Po raz pierwszy po reaktywowaniu działalności PTF 9-osobowa delegacja polska uczestniczyła w IX Kongresie MTF w Londynie (5-17 września 1960 r.). PTF przygotowało sprawozdania do 5 komisji oraz 5 referatów opracowanych przez: St. Dmochowskiego, Z. Kowalczyka, C. Liperta i K. Guzika. Oficjalnymi przedstawicielami PTF w obradach MTF byli: M. B. Piasecki i W. Sztompke.

X Kongres Międzynarodowego Towarzystwa Fotogrametrycznego odbył się w Lizbonie (8-19 września 1964 r.). Udział w nim wzięli przedstawiciele 53 państw w liczbie 750 delegatów, w tym 8 przedstawicieli Polski. Na Kongres opracowano i wydrukowano raport z działalności PTF w latach 1960-1964, referat doc. St. Dmochowskiego oraz raport dla Komisji III z prac podkomisji ds. triangulacji radialnej przygotowany przez doc. Z. Czerskiego. Polskie Towarzystwo Fotogrametryczne, po raz pierwszy po wojnie, brało udział w wystawie zorganizowanej z okazji Kongresu. Polska ekspozycja obejmowała głównie opracowania nietopograficzne przygotowane przez: Zarząd Topograficzny W. P. Katedrę Fotogrametrii P. W, Muzeum Archeologiczne w Warszawie, Zakład Nauk Geologicznych PAN, Zakład Kartowania Geologicznego U. W oraz Katedrę Geodezji AGH w Krakowie. Na Kongresie tym Polsce powierzono kierownictwo Komisji VI - "Zagadnienia szkolenia, terminologia i bibliografia". Przewodniczącym Komisji został prof. W. Sztompke a sekretarzem - A. Linsenbarth.

Powołano 3 Grupy Studiów (patrz zestawienie w p. 7. rok 1967, A. L.): 1) szkolenia; 2) terminologii teorii błędów; 3) bibliografii programów obliczeniowych w fotogrametrii. Zaproszono kilka osób do opracowania terminologii fotogrametrycznej wielojęzycznej z definicjami opracowanymi w oparciu o terminologię niemiecką w NRD. Złożono propozycję rozpoczęcia pracy nad monografią historii rozwoju fotogrametrii. W dniach od 16 do 18 listopada 1967 r. w Warszawie zorganizowano naradę Komisji VI, w której m.in. uczestniczyli prof. A. J. Branderberger (Kanada), prof. f. Gal (Czechosłowacja), prof. Łobanow (ZSRR), prof. Petrie (Anglia), dr. Pietschner (NRD).

W kadencji 1964-68 dr. Z. Sitek był członkiem Grupy Studiów nr 2 w Komisji V - Fotogrametria bliskiego zasięgu i mikrofotogrametria.

Na XI Kongresie MTF w Lozannie w Szwajcarii (8-20. VII.1968 r.) pośród 949 uczestników i 260 osób towarzyszących z 73 krajów była 10- osobowa delegacja z Polski. Obradom Komisji VI przewodniczył prof. W. Sztompke. Komisja VI przez ostatecznie 4 lata kierowana przez przewodniczącego (i sekretarza) A. Linsenbartha zorganizowała wystawę złożoną z ekspozycji programów nauczania fotogrametrii, podręczników z różnych krajów oraz 45 czasopism fotogrametrycznych wydawanych w różnych krajach. Na sesjach Komisji VI

wyłożono 4 referaty przez osoby zaproszone oraz 10 referatów pomocniczych.

Na Kongres przygotowano sprawozdanie krajowe opracowane przez prof. M. B. Piaseckiego, raport generalny Komisji VI - opracowany przez W. Sztompke i A. Linsenbartha oraz, referat do Komisji VI opracowany przez Barbarę Linsenbarth i A. Linsenbartha. Polskie Towarzystwo Fotogrametryczne przygotowało też wystawę, na którą złożyły się eksponaty opracowane przez Katedrę Fotogrametrii P. W., Zarząd Topograficzny W.P, Pracownię Kartowania Geologicznego PAN, Pracownię Kartowania Geologicznego U.W oraz CUGiK. Bardzo staranną oprawę plastyczną przygotował St. Krajewski.

W obszernym opracowaniu doc. A. Linsenbartha nt. "Współpraca Stowarzyszenia Geodetów Polskich z Międzynarodowym Towarzystwem Fotogrametrycznym w latach 1956-1968" [17] są zawarte szczegółowe informacje o imprezach międzynarodowych, w których uczestniczyli członkowie PTF. Publikacja wyczerpująco omawia udział naszego Towarzystwa w wydarzeniach tego okresu, w niniejszym opracowaniu zaś podano jedynie wyciąg z międzynarodowej działalności PTF z tego okresu.

W okresie 1968-72 doc. Z. Sitek brał udział w pracach Grupy Studiów Nr 3 Komisji V - Analityczne metody fotogrametrii nietopograficznej.

XII Kongres MTF odbył się 23.VII -4.VIII.1972 r. w Ottawie. Udział w nim wzięło ponad 1200 uczestników z 62 krajów. Z Polski było 8 uczestników. W organizacji Kongresu brali udział też Polacy będący poza granicami kraju: dr. T. J. Blachut-koordynator programu naukowego Kongresu, dr. J. M. Zarzycki odpowiedzialny za sprawy finansowe Kongresu, doc. Z. Sitek (będący wówczas tzw. profesorem wizytującym NRC w Ottawie) - odpowiedzialny za przyjmowanie, rozdział i rozprowadzanie publikacji. W owym czasie obowiązkiem przygotowującego referat na Kongres było także wydrukowanie go i dostarczenie w ilości 1500-2500 kopii do Biura Kongresu. Rozprowadzanie tych publikacji do odpowiednich sal i w odpowiednim czasie na właściwe sesje było m.in. zadaniem organizatorów Kongresu. Przedstawiono 5 referatów z Polski autorstwa: A Linsenbartha, A Rymarowicza, J. Koniecznego i K. Króla, A. Ciołkosza oraz Z. Sitka (tytuły w P.G.z 1972/11 - patrz p.7). PTF przygotowało ekspozycję ilustrującą nietopograficzne zastosowania metod fotogrametrycznych w Polsce. Jak pisał J. Wapiński [2] "...znów powierzono kierownictwo Komisji VI Prof. W. Sztompke i A. Linsenbarthowi jako sekretarzowi. W roku 1974 kierownictwo tej Komisji objął Prof. Zbigniew Sitek, sekretarzem został dr im Józef Jachimski.

Symposium Międzynarodowe nt. Technika ortofotografii zostało zorganizowane przez PTF i Zakład Fotogrametrii AGH pod patronatem MTP w ramach prac Komisji II, Grupy Studiów 4 "Urządzenia ortofotograficzne" - którą kierował dr. T. J. Blachut. Symposium odbywało się w AGH w Krakowie w dniach 19 - 21 września 1974 r. Uczestniczyło w nim 120 osób z 20 krajów. Wyłożono 18 referatów, które wydano w języku angielskim (patrz p.6,1974 r.) i polskim (pozycja 3 w p.6). Symposium było połączone z uroczystością nadania stopnia doktora honoris causa koi. Teodorowi Blachutowi.

W 1974 r. Zarząd Komisji (Z. Sitek i J. Jachimski) powołał 5 Grup Studiów: 1) Wykształcenie i badania; 2) Historia fotogrametrii; 3) Terminologia; 4) Wymiana informacji; 5) Planowanie, ekonomia i organizacja w przedsiębiorstwach fotogrametrycznych oraz aspekty zawodowe. Drugą i czwartą grupą kierował Zarząd Komisji.

Zgodnie z przepisami dołączonymi do statutu MTF obowiązkiem tego towarzystwa narodowego, któremu powierzono kierownictwo Komisji jest zorganizowanie międzynarodowego sympozjum między kongresami.

Symposium Komisji VI odbyło się również w AGH w Krakowie w dniach 15-17 maja 1975

r. Tematem Sympozjum była działalność Komisji, a więc badania, kształcenie, bibliografia i terminologia fotogrametryczna. Uczestniczyło 70 osób z 13 krajów. Przedstawiono 20 referatów. Na Sympozjum omówiono również przygotowania do następnego Kongresu.

XIII Kongres MTF odbył się w Helsinkach w okresie 11-23.VI.1976 r. Komisja VI przygotowała 7 sesji (czterem przewodniczył prof. Z. Sitek, a jednej dr. J. Jachimski). Na Sesjach przedstawiono 17 referatów. Odbyły się też spotkania dodatkowe zorganizowane przez Prezydium Komisji oraz panelowe, w których uczestniczyli przewodniczący i sekretarz Komisji. Na III Sesji, której przewodniczył dr. J. Jachimski, prof. Z. Sitek przedstawił działalność Grupy Studiów VI/4 - "Wymiana Informacji" prezentując rezultaty jej prac w postaci I tomu bibliografii MTF (patrz p.6, 1976 r.). Działalność Komisji w okresie 1972-76 oraz podczas Kongresu przedstawił w Przeglądzie Geodezyjnym 1976 nr 8 jej przewodniczący oraz sekretarz w P.G.1977 nr 1 (patrz zestawienie w p.7).

Na Kongres ten do innych Komisji zgłosili 4 referaty następujący członkowie PTF:
J. Konieczny, J. Federowska, R. Florek, J. Jachimski, A. Szymczak i Z. Sitek.

O Kongresie w Helsinkach pisał doc. J. Wapiński [2]: "XIII Kongres w Helsinkach - to kolejny sukces i dowód uznania dla PTF, gdyż powierzono znów prof. Sitkowi kierownictwo Komisji VI. Dotychczas nie byto przypadku, by ten sam kraj prowadził przez kolejne kadencje tę samą Komisję. Dodatkowo po tym Kongresie Polsce powierzono również Kierownictwo Grupy Roboczej w Komisji V - Fotogrametria nietopograficzna. Prowadzili tę Grupę - Doc. J. Wapiński i dr A. Bujakiewicz."

W tym czasie Amerykańskie Towarzystwo Fotogrametryczne (The American Society of Photogrammetry), podobnie jak PTF złożyło podanie o powierzenie kierownictwa Komisji VI w kadencji 1976-80. W tajnym głosowaniu Zgromadzenie Ogólne MTF powierzyło kierownictwo Komisji Polsce, wybierając na przewodniczącego prof. Z. Sitka. Funkcję sekretarza Komisji Zarząd PTP powierzył dr. J. Jachimskiemu. Bezpośrednie kontakty nawiązane na Kongresie i na sympozjach zorganizowanych w Krakowie oraz opinie wygłaszane podczas dyskusji panelowych umożliwiły Prezydium Komisji zaplanowanie pracy i powołanie właściwych do realizowania rezolucji kongresowych 8 Grup Studiów: 1) Szkolnictwo i badania w krajach rozwiniętych; 2) Zespół redakcyjny "Historii rozwoju fotogrametrii (pod przewodnictwem dr. T. J. Blachuta); 3) Terminologia i symbolika; 4) Bibliografia i rozpowszechnianie informacji; 5) Planowanie, ekonomia i zagadnienia zawodowe; 6) Szkolnictwo dla krajów rozwijających się; 7) Periodyki dotyczące fotogrametrii i teledetekcji; 8) Współpraca z pokrewnymi tematycznie towarzystwami międzynarodowymi.

W ramach swojej obowiązkowej działalności Komisja zorganizowała kolejne międzykongresowe Sympozjum Międzynarodowe 8-10 sierpnia 1978 r. w AGH w Krakowie. Tematem sympozjum było "Planowanie, ekonomia i wykształcenie w fotogrametrii". Uczestniczyło 70 osób z 19 krajów. Na 4 sesjach wygłoszono 22 referaty. Materiały z tego Sympozjum wydano w języku angielskim (patrz p.6 1978r.), a obszerne sprawozdanie w języku polskim ukazało się w P.G. 1978 nr 11 - patrz w p.7., a sprawozdanie w języku polskim w P.G. 1979 nr 9.

W 1979 r. (20-22 VI.) Krakowski Oddział PTF był współorganizatorem VI Międzynarodowego Sympozjum międzynarodowego Komitetu Fotogrametrii Architektonicznej nt. "Udział fotogrametrii i geodezji w rewaloryzacji zabytków". Obrady odbywały się w AGH w obecności 170 uczestników z 16 krajów. Na 6 sesjach wygłoszono 25 referatów. Materiały sympozjalne opublikowano w języku angielskim (patrz p.6 1979 r.).

W XIV Kongresie, który odbył się 13-25.VII.1980 r. w Hamburgu, uczestniczyło 15 osób z

Polski oraz nieformalnie przez 3 dni studenci Wydziału Geodezji AGH -uczestnicy obozu naukowego udającego się do Salonik.

Po raz pierwszy dyrektor Kongresu opublikował materiały kongresowe w 10 woluminach obejmujących 6349 stron formatu A4 jako Vol. XXIII Part.B "International Archives of Photogrammetry". Znajduje się tam 12 referatów z Polski, 5 indywidualnych autorstwa: B. Bohonosa, J. Jachimskiego, A. Linsenbartha, B. Szczechowskiego, Z. Sitka oraz 7 wspólnych, napisanych przez wymienione powyżej osoby oraz:

A. Bujakiewicza, J. Gale, J. Koniecznego, I. Majcher, W. Mierzwę, A. Muchę, R. Preussa, K. Rusickiego i J. Wapińskiego. Komisja VI zorganizowała 5 Sesji oraz spotkanie organizacyjne. Sesjom przewodniczyli z Polski: dr. J. Jachimski, dr. A. Lisenbarth, prof. Z. Sitek. Przebieg obrad zrelacjonowano w International Archives...[15] str.133-137. Sprawozdanie przewodniczącego Komisji opublikowano w części B6 [15] str. 185-193.

Niewątpliwym dorobkiem działalności Komisji VI w okresie działania jej w Krakowie było rozpoczęcie opracowania podręcznika omawiającego historyczny rozwój metod i instrumentów fotogrametrycznych. Utworzony wtedy zespół redakcyjny doprowadził (co prawda dopiero w 1980 r.) do opublikowania pierwszego tomu [1]. Było to zadanie trudne, o czym może świadczyć fakt, że prace nad II i III tomem nadal trwają. Istotnym osiągnięciem Komisji w tym okresie było także skonkretyzowanie prac nad terminologią fotogrametryczną. W wyniku prac Grupy Studiów "Terminologia i symbolika" doprowadzono do opublikowania w części B10 [15] na str. 199-311 "Definicji terminów fotogrametrycznych". Dało to początek opracowaniu wielojęzycznego słownika MTF, nad którym nadal trwają prace w towarzystwach narodowych. W Polsce od 1984 r. działalność w tym zakresie podjęła Sekcja Fotogrametrii i Teledetekcji Komitetu Geodezji PAN pod przewodnictwem prof. Z. Sitka.

Polskie dokonania w tej Komisji sprawiły, że stała się ona atrakcyjna i - jak pokazały ostatnie Kongresy - z podaniami o kierowanie tą Komisją występuje zawsze kilka krajów.

W kadencji 1980-84 prof. Z. Sitek był nadal działaczem MTF i pełnił obowiązki członka Zarządu Komisji VI.

Na XV Kongresie MTF, który odbył się w Rio de Janeiro 18-29 czerwca 1984 r. nie było przedstawicieli PTF. Z Polski wysłano 5 referatów, które znalazły się w "International Archives of Photogrammetry and Remote Sensing", tom XXV. Autorami ich byli: R. Kaczyński, A. Nowosielski, R. Kadaj, G. Rychlewski, A. Linsenbarth, A. Majde, Z. Sitek. XXV tom archiwów część B obejmuje ponad 4 tysiące stron zawartych w 7 woluminach.

Rezolucje XV Kongresu Międzynarodowego Towarzystwa Fotogrametrii i Teledetekcji opublikował prof. Z. Sitek w kwartalniku PAN "Geodezja i Kartografia" t. XXXIV,111 (1985).

Pięćdziesiąta piąta rocznica istnienia Polskiego Towarzystwa Fotogrametrycznego została uczczona zorganizowaniem Międzynarodowego Sympozjum nt. "Fotogrametria i teledetekcja morza" (Szczecin 6-8 września 1985 r.). W kalendarzu sympozjów i kongresów Międzynarodowego Towarzystwa Fotogrametrii i Teledetekcji (MTPiT) była to druga spośród dwunastu imprez MTFiT zorganizowana pomiędzy kongresami w Rio de Janeiro (1984) i w Kyoto (1988). Współorganizatorem Sympozjum, który przejął główny ciężar prac przygotowawczych, było Okręgowe Przedsiębiorstwo Geodezyjne - Kartograficzne w Szczecinie. Powodem zorganizowania sympozjum w Szczecinie były interesujące doświadczenia polskich instytucji i przedsiębiorstw w zakresie wykorzystania fotogrametrii i teledetekcji do kontrolowania pomiarów i badania morskiej strefy polskiego wybrzeża. Jako miejsce obrad wybrano Zamek Książąt Pomorskich w Szczecinie.

Przedyskutowana została problematyka obejmująca bezpośrednią kontrolę strefy

przybrzeżnej morza. Zaprezentowano rejestrację zmian brzegowych, w tym także badania kształtu dna morza w strefie przybrzeżnej. Omówiono zagadnienia monitoringu ekologicznego otwartych i wewnętrznych wód morskich, prezentując sposoby kontroli wód zanieczyszczonych olejami i substancjami chemicznymi oraz zanieczyszczeniami termicznymi. O tym, że tematyka ta jest ważna nie tylko dla Polaków, świadczą referaty nadesłane z tak odległych krajów, jak Chiny, Japonia, Korea i Indonezja oraz referaty z krajów europejskich, takich jak Francja, Włochy, NRD i RFN. Łącznie z 16 krajów nadesłano 36 referatów, które opublikowano w specjalnym zeszycie (patrz p.6, 1985 r.). W symposium wzięło udział 180 osób, w tym reprezentanci Chin, Korei, Kuby, Tunezji, Algierii, Francji i NRD. Oficjalnym językiem był angielski, przy czym organizatorzy zapewnili równoczesne tłumaczenie, tak, że uczestnicy z Polski mogli słuchać obrad i prezentować referaty w języku ojczystym.

Symposium towarzyszyła wystawa prac fotogrametrycznych i teledetekcyjnych, związanych tematycznie z programem obrad. Na wystawie tej przedsiębiorstwa geodezyjne reklamowały swoje usługi i możliwości opracowań.

XVI Kongres MTFiT odbył się w Kioto w dniach 1-10 lipca 1988 r. Uczestniczyła w nim rekordowa liczba 2128 osób z 81 krajów. Polskę reprezentowali: prof. A. Ciołkosz, dr. R. Kaczyński, doc. J. Konieczny, dr. B. Kramski, prof. Z. Sitek (delegat PTF) i mgr. J. Wysocki. W "International Archives of Photogrammetry and Remote Sensing" (T.27, cz. B) stanowiących ogółem 11 woluminów obejmujących 7075 stron, znajduje się 12 referatów z Polski autorstwa: L. Baranskiego, J. Bernasika, A. Bujakiewicz, W. Bychamskiego, R. Groneta, P. Kaczyńskiego, J. Koniecznego, A. Linsenbartha, K. Pyki, Z. Sitka, P. Struzika, J. Szweji, A. Tokarczyka, J. Woźniaka i A. Wróbla.

Sprawozdanie dotyczące działalności fotogrametrycznej i teledetekcyjnej w Polsce w okresie 1980-1987 zostało opracowane przez następujących kolegów: R. Florka, J. Jachimskiego, R. Kaczyńskiego, W. Mierzawę, S. Papiernika, R. Preussa, Z. Sitka, A. Świątkiewicza, J. Uchańskiego i po akceptacji przez Zarząd Towarzystwa opublikowane w Materiałach Kongresowych jako: "International Archives of Photogrammetry and Remote Sensing" Vol. 27 part. B6 Komisja VI, str. 52-59.

Doc. Aleksandra Bujakiewicz (delegat Zambii) i dr. R. Kaczyński, wygłosili referaty sesyjne, a pozostałe 11 referatów prezentowano na sesjach posterowych. Prof. Z. Sitek przewodniczył jednej sesji na Kongresie i brał czynny udział w pracach Zespołu redagującego rezolucję dla Komisji VI. Dzięki organizacyjnemu i finansowemu zaangażowaniu Dyrekcji Instytutu Geodezji i Kartografii w Warszawie PTPiT uczestniczyło w wystawie naukowej Kongresu, prezentując polskie osiągnięcia w zakresie fotogrametrii i teledetekcji. Dr. R. Kaczyński, doc. J. Konieczny i prof. Z. Sitek zamieścili relacje z Kongresu w 7 i 8 numerze "Pocztyliona" z 1988 r. Ponadto prof. Sitek opublikował w "Geodezji i Kartografii" t. XXXVIII, 137 (1989) artykuł p.t. "Fotogrametria i teledetekcja w najbliższym czterolecu", w którym zamieścił również rezolucje kongresowe. Tytuły referatów opublikowanych w 27 tomie cz. B "Int. Arch. of Phot. and R. S." zostały sukcesywnie publikowane w "Pocztylionie" w latach 1989-1991.

W okresie międzykongresowym (1988-92) prof. Z. Sitek współprzewodniczył Grupie Studiów W1 - Historia i jest przewodniczącym Rady Redakcyjnej III tomu podręcznika MTFiT p.t. "Rozwój metod i instrumentów fotogrametrycznych".

W dniach 18-20 kwietnia 1990 r w siedzibie OPGK w Katowicach odbyło się Międzynarodowe Symposium nt. "Pozyskiwanie danych do badania odkształceń", którego współorganizatorem było także PTFiT. Zgłoszono 17 referatów, 16 z nich opublikowano w

materiałach sympozyjalnych w języku angielskim. Przewodniczącym Komitetu Organizacyjnego Sympozjum był mgr inż. Hubert Rak.

W dniach 23-26. X. 1990 r. już po raz drugi pod patronatem PTF odbyło się w AGH w Krakowie Sympozjum (tym razem XIII) Międzynarodowego Komitetu Fotogrametrii Architektonicznej. Uczestniczyło ponad 100 osób przy czym 70 z nich stanowili goście z 16 krajów (w tym 13 studentów z Włoch). Wygłoszono 29 referatów na 5 sesjach. Tematem wiodącym była: "Fotogrametria numeryczna, teledetekcja i systemy informacji przestrzennej w rewaloryzacji zabytków architektury oraz urbanistyki i w archeologii". Zbiór materiałów z tego Sympozjum ukaze się pod koniec 1991 r. Przewodniczącym Komitetu Organizacyjnego był doc. dr. hab. Józef Jachimski.

Przewodniczącym Komitetów Organizacyjnych czterech sympozjów, które odbyły się w Krakowie w latach 1974, 1975, 1978"i 1979 oraz Sympozjum w Szczecinie w 1985 r był prof. Z. Sitek.

Trwająca od 60 lat współpraca z międzynarodowym gremium fotogrametrów przed laty pomiędzy PTF i MTF, a obecnie między PTFiT oraz MTFiT - zapewniał; kontakt z najnowszymi osiągnięciami naukowymi i technologicznymi w fotogrametrii i teledetekcji.

W latach międzywojennych oddziaływało to bardzo skutecznie na krajowe poczynania praktyczne. W latach powojennych, ze względu na utajnienie zdjęć lotniczych i obrazów satelitarnych, wpływ światowych osiągnięć w zakresie fotogrametrii i teledetekcji był mocno ograniczony. Dlatego wyraźnie zarysował się w tym okresie w Polsce rozwój badań nad fotogrametrią naziemną bliskiego zasięgu. Osiągnięcia nasze były prezentowane w ramach współpracy z MTF. Polacy od początku istnienia PTF wnosili istotny wkład także do organizowania tego ruchu międzynarodowego. Można mieć nadzieję, że dalsza współpraca będzie przynosiła korzyści zarówno PTFiT jak i MTFiT.

6. Periodyczne i okolicznościowe wydawnictwa PTF

W statucie PTF z 1930 r. w rozdziale II "Cele i środki" w & 5 punkt e widnieje zapis: PTF "publikuje stale lub periodyczne rozprawy oryginalne i propagandowe, sprawozdania oraz wiadomości bibliograficzne".

Niezwykłe doniosłym wydarzeniem, które przyczyniło się do rozwoju fotogrametrii w Polsce było powołanie w 1932 r. przez II Zarząd PTF swojego organu pod nazwą "Przegląd fotogrametryczny". Redaktorem tego czasopisma był inż. M. B. Piasecki. Do 1938 r wydano 28 zeszytów, które zawierały artykuły naukowe i techniczne, informowały o działalności Zarządu, zawierały przegląd piśmiennictwa i aktualny stan członków oraz ich adresy. Dużo miejsca poświęcano przygotowaniom i sprawozdaniom z fotogrametrycznych kongresów i konferencji międzynarodowych, a dwa zeszyty wydano z referatami i sprawozdaniami kongresowymi w językach niemieckim i francuskim.

Po reaktywowaniu PTF nie udało się, niestety, wznowić wydawania "Przeglądu Fotogrametrycznego". Nowo wybrany Zarząd PTF spowodował zmianę podtytułu "Przeglądu Geodezyjnego", w wyniku której przy tytule podaje się teraz, że jest to "Czasopismo poświęcone geodezji, fotogrametrii i kartografii". Od 1958 r. zaczęła się w tym czasopiśmie ukazywać "Kronika Polskiego Towarzystwa Fotogrametrycznego", którą od 1962 r. przemianowano na "Biuletyn Polskiego Towarzystwa Fotogrametrycznego". Ze strony PTF redaktorem tego Biuletynu był dr. A. Linsenbarth. Biuletyn przestał się ukazywać w 1980 r.

W "Kronice" i "Biuletynie" publikowano artykuły naukowe i techniczne oraz sprawozdania i wydarzenia związane z działalnością PTF, Międzynarodowego Towarzystwa Fotogrametrycznego i innych instytucji fotogrametrycznych. W okresie od 1958 r. do 1980 r. ukazało się ponad 110 sprawozdań i informacji o działalności fotogrametrycznej w kraju i na świecie oraz 393 artykuły naukowe i techniczne. W okresie 1981 do 1990 po zniknięciu "Biuletynu PTF" w "Przeglądzie Geodezyjnym" opublikowano 67 artykułów z zakresu fotogrametrii. Autorem najczęściej zamieszczającym informacje i notatki w Biuletynie PTF był doc. A. Linsenbarth, którego można uznać za kronikarza Towarzystwa po jego reaktywowaniu. Zestawienie sprawozdań, notatek i informacji zamieszczono w p.7 niniejszego opracowania.

W marcu 1979 r. z Krakowskiego Oddziału NOT wyszła propozycja wydawania w Krakowie czasopisma pn. "Fotogrametria i Teledetekcja". Ówczesny Zarząd PTF wraz z Zarządem SGP nie zaakceptował jego lokalizacji, proponując umieścić siedzibę czasopisma w Warszawie. Nie uzyskano jednak na to zgody władz. Nie udało się więc wznowienie wydawanego przed wojną czasopisma fotogrametrycznego.

W maju 1987 r. członkowie Oddziału Krakowskiego PTF pod przewodnictwem dr. inż. Ryszarda Florka (redaktor naczelny) przystąpili do wydawania "POCZTYLIONA" - branżowej informacji ekspresowej. Początkowo metodą powielaczową dla członków PTF z klauzulą "do użytku wewnętrznego". Od grudnia 1987 r. po uzyskaniu zezwolenia i rejestracji "POCZTYLIONA" w Głównym Urzędzie Kontroli Publikacji i Widowisk, ukazywał się on w odstępach miesięcznych jako kserokopia wydruku komputerowego, a od czerwca 1988 r. zaczął być drukowany techniką offsetową. Wydano tak 38 numerów. Obecnie od września 1990 r, począwszy od numeru 39, drukowany jest techniką typograficzną w Drukarni Związkowej w Krakowie, w estetycznej szacie graficznej i ukazuje się dzięki pomocy finansowej dwóch Ministerstw.

Technika typograficzna oraz możliwość zamieszczania fotografii i rysunków w znacznym stopniu uatrakcyjniły informacje zamieszczane w "POCZTYLIONIE". Od lutego 1990 r. objętość tego czasopisma wzrosła do 16 stron formatu A-5 przy nakładzie 1500 egzemplarzy.

Do wydawnictw okolicznościowych PTF należy zaliczyć zbiory materiałów prezentowanych na sympozjach i konferencjach organizowanych lub współorganizowanych przez Towarzystwo. Poniżej zestawiono je dzieląc na okolicznościowe publikacje w języku polskim i wydawnictwa związane z imprezami międzynarodowymi - w językach obcych.

Publikacje krajowe

1. Materiały z seminarium PTF nt. "Fotogrametryczne metody wyznaczania objętości"- Zeszyty Naukowe AGH, Geodezja, z.19, Kraków 1971 (stron 137).
2. Materiały z Konferencji naukowo-technicznej nt. "Opracowania numeryczne w fotogrametrii" .SGP Katowice, 7-8 kwiecień 1975, (stron 108).
3. Referaty wygłoszone na międzynarodowym sympozjum nt. "Technika Ortofotografii" wraz z dyskusją panelową. Zeszyty Naukowe AGH Geodezja z. 39, Kraków 1977, (stron 197)
4. Materiały z Sympozjum poświęconego 50-leciu Polskiego Towarzystwa Fotogrametrycznego SGP-PTF, Warszawa, 15. X. 1981r, (stron 103).
5. Referaty VI Ogólnopolskiego Sympozjum PTF "Fotogrametria i Teledetekcja w zagadnieniach inżynierskich". Zeszyty Naukowe AGH, Geodezja z. 84, Kraków 1984,

(stron 308).

6. Referaty VII Ogólnopolskiego Sympozjum PTFiT "Fotogrametria i teledetekcja na terenach górniczych", Zeszyty Naukowe AGH, Geodezja z. 94, Kraków 1987 (stron 322).

Okolicznościowe wydawnictwa w językach obcych

1934 r. Zeszyt 11 "Przeglądu Fotogrametrycznego" przygotowany w języku niemieckim na IV Kongres MTF w Paryżu.

1938 r. Zeszyt 25-26 "Przeglądu Fotogrametrycznego" przygotowany w językach francuskim i niemieckim na V Kongres MTF w Rzymie (stron 23 oraz seria świetnych reprodukcji zdjęć ze Spitzbergenu).

1974 r. Referaty Międzynarodowego Sympozjum Komisji II MTF na temat techniki ortofotografii, wydane w języku angielskim w AGH pt. "PAPERS FOR THE INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON OTHOPHOTO TECHNIQUE", Kraków, 19-21 September 1974 (stron 286).

1975 r. Referaty Międzynarodowego Sympozjum Komisji VI MTF poświęcone głównie zagadnieniom wykształcenia w zakresie fotogrametrii, wydane w AGH pt. PAPERS FOR THE INTERNATIONAL SYMPOSIUM COMMISSION VI, Kraków 15-17 maj 1975 (stron 168). Stanowią Vol. XX, part. 6. "International Archives of Photogrammetry".

1976 r. Bibliografia z następujących krajów:

Australia (1971-1975), Belgia (1932-1967), Finlandia (1912-1975), Polska (1927-1975), Rumunia (1894-1974), Turcja (1930-1973) i USA (1958-1975) wydana przez AGH na XIII Kongres MTF w Helsinkach. Bibliografia zestawiona jest w języku angielskim i języku danego kraju. Oryginalny tytuł: ISP NATIONAL BIBLIOGRAPHIES PHOTOGRAMMETRY AND PHOTOINTERPRETATION, Volume I (stron 208).

1978 r. Referaty Międzynarodowego Sympozjum Komisji VI MTF poświęcone szkoleniu i sprawom ekonomicznym w fotogrametrii oraz działalności Komisji. Wydane w AGH pt. "PAPERS FOR THE INTERNATIONAL SYMPOSIUM COMMISSION VI", Kraków, 8-9 August 1978 (stron 198), stanowią "International Archives of Photogrammetry" Vol .XXII, part 6.

1979 r. Referaty VI Międzynarodowego Sympozjum Komitetu Fotogrametrii Architektonicznej nt. "Udział fotogrametrii i geodezji w rewaloryzacji zabytków." Wydane przez Krakowskie Przedsiębiorstwo Geodezyjne pt. "PAPERS FOR THE VI ICAP INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON THE CONTRIBUTION OF PHOTOGRAMMETRY AND GEODESY TO REVALORIZATION OF HISTORIC SITES", Kraków 20-22 June 1979, (stron 399).

1985 r. Referaty Międzynarodowego Sympozjum nt. "Fotogrametria i teledetekcja morza". Wydane przez OPGK w WSM-DW Szczecin pod nazwą International Symposium on "PHOTOGRAMMETRY AND REMOTE SENSING OF THE SEA", Szczecin 6-8 September 1985, (stron 303).

Redaktorem wydawnictw z 1934 r. i 1938 r. był prof. M. B. Piasecki. Redakcją bibliografii (1976) zajmowali się dr. J. Jachimski i prof. Z. Sitek, redakcję pozostałych zbiorów przygotował prof. Z. Sitek. Opracowaniem polskiej bibliografii (1927-75), opublikowanej w 1976 r. kierowała mgr. inż. Róża Butowtt. Suplement do tej bibliografii oraz ciąg dalszy polskiej bibliografii za okres 1976-1986 opublikowany w 1987r (pozycja 6 zestawienia zamieszczonego w p. 4.5) opracował zespół w składzie: Józef Jachimski, Leszek Kolendra,

Andrzej Świątkiewicz, Maria Borowiec, Anna Ziętek i Danuta Zawieska.

7. Zestawienie sprawozdań, informacji i notatek o działalności fotogrametrycznej opublikowanych w "Kronice" i "Biuletynie PTF" w "Przeglądzie Geodezyjnym" w okresie 1958 - 1980.

- 1958 str. 119 Rogulski M.: Polskie Towarzystwo Fotogrametryczne wznawia działalność
- 1958 str. 485 Sesja Komisji VI Międzynarodowego Towarzystwa Fotogrametrycznego.
- 1959 str. 163 Rogulski M.: Sprawozdanie z posiedzeń Komisji I, II, III i IV Międzynarodowego Towarzystwa Fotogrametrycznego, Bruksela 7-10. 1958r część I.
- 1959 str. 196 Rogulski M.: Sprawozdanie z posiedzeń Komisji I, II, III i IV Międzynarodowego Towarzystwa Fotogrametrycznego, Bruksela 7-10, 1958r, część II.
- 1959 str. 465 Linsenbarth A.: Doroczne Walne Zebranie Polskiego Towarzystwa Fotogrametrycznego
- 1960 str. 28 Więckowski L.: K Międzynarodowy Kongres Fotogrametryczny w Londynie w roku 1960
- 1960 str. 220 Linsenbarth A.: Walne Zebranie Sprawozdawczo –Wyborcze Polskiego Towarzystwa Fotogrametrycznego.
- 1960 str. 309 Linsenbarth A.: Z ostatnich wiadomości o IX Międzynarodowym Kongresie Fotogrametrycznym w Londynie.
- 1961 str. 53 Sztompke W.: Organizacja i obrady IX Międzynarodowego Kongresu Fotogrametrycznego.
- 1961 str. 54 Lipert C.: Wycieczki techniczne zorganizowane z okazji IX Międzynarodowego Kongresu Fotogrametrycznego
- 1961 str. 56 Linsenbarth A.: Wystawa techniczna na IX Międzynarodowym Kongresie Fotogrametrycznym
- 1961 str. 152 Linsenbarth A.: Z obrad Komisji Fotogrametrycznej XXI Konferencji SGP.
- 1961 str. 190 Sztompke W.: Materiały IX Międzynarodowego Kongresu Fotogrametrycznego. Część I.
- 1961 str. 235 Sztompke W.: Materiały IX Międzynarodowego Kongresu Fotogrametrycznego. Część II.
- 1961 str. 280 Sztompke W.: Materiały IX Międzynarodowego Kongresu Fotogrametrycznego. Część III.
- 1961 str. 314 Sztompke W.: Materiały IX Międzynarodowego Kongresu Fotogrametrycznego. Część IV.
- 1962 str. 31 Sztompke W.: Konferencja Fotogrametryczna w Budapeszcie
- 1962 str. 127 Linsenbarth A.: Walne Zebranie Polskiego Towarzystwa Fotogrametrycznego.
- 1962 str. 128 Linsenbarth A.: Działalność odczytowa PTF w roku 1961.
- 1962 str. 278 Linsenbarth A.: Wystawa fotogrametryczna.

- 1962 str. 316 Linsenbarth A.: XXV Konferencja naukowo-techniczna SGP nt. "Zastosowanie fotogrametrii dla celów nietopograficznych".
- 1962 str. 320 Wnioski XXV Konferencji naukowo-technicznej SGP nt. "Zastosowanie fotogrametrii dla celów nietopograficznych".
- 1962 str. 358 Linsenbarth A.: Relacje z dyskusji nad referatami XXV Konferencji.
- 1962 str. 362 Międzynarodowe Kolokwium Fotogrametryczne w 1963 r.
- 1962 str. 481 Linsenbarth A.: Konferencja w Mediolanie.
- 1963 str. 45 Chwałek., Linsenbarth A.: Konferencja Międzynarodowego Towarzystwa Fotogrametrycznego w Mediolanie.
- 1963 str. 120 Niemczyk P.: Prace Komisji III FIG -Instrumenty i metody pracy, fotogrametria i kartografia. 1963 str. 182 - Sztompke W.: Międzynarodowe Kolokwium Fotogrametryczne w Dreźnie.
- 1963 str. 223 Bajorek B.: Międzynarodowe Sympozjum Fotointerpretacji.
- 1963 str. 223 Zebranie sprawozdawcze PTF.
- 1963 str. 317 N. M.: Sprawozdanie z działalności Polskiego Towarzystwa Fotogrametrycznego za rok 1962.
- 1963 str. 318 N. W.: Z zebrania sprawozdawczego Polskiego Towarzystwa Fotogrametrycznego. 1963 str. 318 - Linsenbarth A.: Przygotowania do X Międzynarodowego Kongresu Fotogrametrycznego.
- 1963 str. 360 Linsenbarth A.: Przygotowania Komisji IV MTF do Kongresu w Lizbonie.
- 1963 str. 406 Linsenbarth A.: Prace doświadczalne IV Komisji Międzynarodowego Towarzystwa Fotogrametrycznego.
- 1963 str. 503 Wykaz państw należących do Międzynarodowego Towarzystwa Fotogrametrycznego.
- 1964 str. 122 Linsenbarth A.: Prace doświadczalne IV Komisji Międzynarodowego Towarzystwa Fotogrametrycznego (c/d. z nr 9/1963 P.G).
- 1964 str. 119 Chwałek J., Linsenbarth A.: Międzynarodowe Kolokwium Fotogrametryczne w Dreźnie.
- 1965 str. 165 Walne Zebranie członków PTF.
- 1965 str. 198 Rezolucje uchwalone na X Międzynarodowym Kongresie Fotogrametrycznym w Lizbonie-część I.
- 1965 str. 252 Rezolucje uchwalone na X Międzynarodowym Kongresie Fotogrametrycznym w Lizbonie-część II.
- 1965 str. 299 Rezolucje uchwalone na X Międzynarodowym Kongresie Fotogrametrycznym w Lizbonie-część III.
- 1965 str. 377 Rezolucje uchwalone na X Międzynarodowym Kongresie Fotogrametrycznym w Lizbonie-część IV.
- 1965 str. 417 Sympozjum Komisji III MTF.
- 1965 str. 458 Linsenbarth A.: Z wystawy krajowej na X Międzynarodowym Kongresie Fotogrametrycznym.

- 1966 str. 88 Sympozjony organizowane przez Międzynarodowe Towarzystwo Fotogrametryczne.
- 1966 str. 88 XI Sympozjum Włoskiego Towarzystwa Fotogrametrycznego.
- 1966 str. 242 Konferencja Międzynarodowego Towarzystwa Fotogrametrycznego w Bad Godesberg.
- 1966 str. 494 Linsenbarth A.: Międzynarodowe Sympozjum Fotogrametryczne, (Praga 29.VIII-5. IX. 1966r).
- 1967 str. 130 Wytyczne Międzynarodowego Towarzystwa Fotogrametrycznego dotyczące prac Komisji oraz publikacji. Część II.
- 1967 str. 245 A. L.: Międzynarodowe Sympozjum nt. "Fotomapy i ortofotomapy".
- 1967 str. 245 A. L.: Sympozjum międzykomisyjnej grupy roboczej "Fotogrametria inżynierska".
- 1967 str. 284 Sympozjum Komisji V MTF-Tokio-1966.
- 1967 str. 318 Bucewicz B.: XXVIII Konferencja naukowo-techniczna nt."Fotogrametria w mieście".
- 1967 str. 371 Wystawa Fotogrametryczna na XI Kongresie MTF.
- 1967 str. 371 Narada robocza Komisji VI MTF.
- 1967 str. 413 Federowski T.: III Ogólnopolska Konferencja Fotointerpretacyjna, Lublin, 7-9.IX.1967.
- 1968 str. 43 LA.: Druga ogólnopolska konferencja młodych fotogrametrów.
- 1968 str. 211 XI Międzynarodowy Kongres Fotogrametryczny w Lozannie.
- 1968 str. 353 XXXIV Zjazd Amerykańskiego Towarzystwa Fotogrametrycznego.
- 1968 str. 479 Linsenbarth A.: XI Międzynarodowy Kongres Fotogrametryczny w Lozannie.
1969. str. 41 Bohonos B.: XXVII Konferencja naukowo-techniczna SGP nt: "Fotogrametria w mieście".
- 1969 str. 45 Wnioski XXVII Konferencji naukowo-technicznej SGP na temat "Fotogrametria w mieście".
- 1969 str. 46 Akcja odczytowa Polskiego Towarzystwa Fotogrametrycznego w roku 1968.
- 1969 str. 241 Chwalek J.: Międzynarodowe Towarzystwo Fotogrametryczne".
- 1969 str. 244 L.A.: Rezolucje uchwalone na XI Międzynarodowym Kongresie Fotogrametrycznym w Lozannie.
- 1969 str. 293 L.A.: Rezolucje uchwalone na XI Międzynarodowym Kongresie Fotogrametrycznym w Lozannie, c.d.
- 1969 str. 350 L.A.: Rezolucje uchwalone na XI Międzynarodowym Kongresie Fotogrametrycznym w Lozannie (dokończenie).
- 1969 str. 442 Kronika Międzynarodowego Towarzystwa Fotogrametrycznego.
- 1970 str. 98 Seminarium n.t. Fotogrametria w pomiarach inżynierskich.
- 1970 str. 218 Z działalności sekcji fotogrametrycznej.
- 1970 str. 263 Z działalności sekcji fotogrametrycznej (c.d).

- 1970 str. 393 Z działalności Zespołu Opracowań Analitycznych.
- 1971 str. 40 Linsenbarth A.: Sympozjum Komisji IV Międzynarodowego Towarzystwa Fotogrametrycznego. Delft, 8-12.IX.1970.
- 1971 str. 175 Konieczny J.: Projekt nowego podziału komisji technicznych Międzynarodowego Towarzystwa Fotogrametrycznego.
- 1971 str. 304 Międzynarodowy Kongres Fotogrametryczny-Ottawa, 1972.
- 1971 str. 392 Fotogrametryczne ośrodki szkoleniowe w Afryce.
- 1971 str. 443 Przygotowanie do Kongresu Fotogrametrycznego w Ottawie.
- 1972 str. 34 Linsenbarth A.: Reminiscencje fotogrametryczne z XIII Kongresu FIG.
- 1972 str. 138 L.A.: V Ogólnopolska Konferencja Fotointerpretacji.
- 1972 str. 138 L.A.: Z prac Komisji Fotogrametrii SGP. 1972 str. 167 - J. Jachimski, W. Mierzwa: Popularyzacja metod fotogrametrycznych w Krakowie.
- 1972 str. 314 Sitek Z.: Sympozjum Komisji V, Międzynarodowego Towarzystwa Fotogrametrycznego, Paryż, 1970.
- 1972 str. 482 Linsenbarth A.: XII Międzynarodowy Kongres Fotogrametryczny, - Ottawa, 23.VII-4.VIII.1972r.
- 1973 str. 45 Linsenbarth A.: Rezolucje poszczególnych Komisji uchwalone na XII Międzynarodowym Kongresie Fotogrametrycznym w Ottawie.
- 1973 str. 86 Sitek Z.: Sprawozdanie z obrad Komisji V Międzynarodowego Towarzystwa Fotogrametrycznego na Kongresie w Ottawie. 23.VII-4.VIII.1972r.
- 1973 str. 121 Jachimski J. Mierzwa W.: Popularyzacja fotogrametrii w Krakowie.
- 1973 str. 180 Jachimski J., Mierzwa W.: Popularyzacja fotogrametrii w Krakowie. 1973 III okł. - Mularz S., Jachimski J.: Z prac Komisji Fotogrametrii SGP w Krakowie.
- 1973 str. 207 Borowiec W.: Informacja o zebraniu Komisji Fotogrametrii Oddziału Krakowskiego SGP.
- 1973 str. 338 Borowiec W.: Zebranie Komisji Fotogrametrii SGP w Krakowie.
- 1973 str. 385 Borowiec W., Mularz S.: Zebranie Komisji Fotogrametrii SGP w Krakowie.
- 1974 str. 299 Białousz S.: Fotointerpretacja i teledetekcja na XXX Salonie Lotniczym w Paryżu (25.V-3.VI.1973).
- 1975 str. 76 Zebranie Wyborcze Sekcji Fotogrametrycznej SGP - SJT.
- 1975 III okł. Mercik S.: Sympozjum OPTON Feintechnik GmbH (Wien) Austria nt. "Nowości techniczne w zakresie instrumentów geodezyjnych i fotogrametrycznych".
- 1976 str. 310 Sitek Z.: Działalność Komisji VI MTF (ekonomiczne, zawodowe, i szkoleniowe zagadnienia fotogrametrii) w okresie 1972-1976.
- 1976 str. 18 Sitek Z.: Sympozjum i spotkanie Komisji VI MTF, 15-17.V.1975.
- 1976 str. 183 Jachimski J.: Zebrania Komisji Fotogrametrii (Kraków) w styczniu i lutym 1976 r.
- 1976 str. 157 SJT XIII Kongres Międzynarodowego Towarzystwa Fotogrametrycznego.

- 1977 str. 35 Jachimski J.: Działalność Komisji VI MTF podczas XIII Kongresu MTF Helsinki II-23.VII.1976r.
- 1977 str. 116 Sitek Z.: Obrady Komisji V na XIII Kongresie MTF w Helsinkach.
- 1977 str. 147 J.J.: Zebranie Komisji Fotogrametrii oddziału SGP w Krakowie.
- 1977 str. 172 JT: Zebranie sprawozdawczo-wyborcze Polskiego Towarzystwa Fotogrametrycznego.
- 1977 str. 186 Lipert C.: XIII Międzynarodowy Kongres Fotogrametryczny. (12-23.VII.1976), Helsinki. 1977 III okł. - Jachimski J. Spotkanie fotogrametrów w Krakowie.
- 1977 str. 455 Sitek Z.: Z prac Komisji V Międzynarodowego Towarzystwa Fotogrametrycznego.
- 1978 str. 58 Komunikat Komisji II MTF.
- 1978 str. 199 Mierzwa W., Ślusarczyk U.: Założenie Filii PTF w Krakowie
- 1978 str. 237 Linsenbarth A.: Działalność naukowo-techniczna MTF.
- 1978 str. 388 Sitek Z.: Międzynarodowe Sympozjum nt. "Planowanie, ekonomia i wykształcenie w fotogrametrii". Kraków, 8-10 sierpnia 1978 roku.
- 1979 III okł. Mularz S.: Co nowego w PPTiF Kraków.
- 1979 str. 26 Sitek Z.: Międzynarodowe Sympozjum nt. "Udziału fotogrametrii i geodezji w rewaloryzacji zabytków". Kraków, 20-22.VI.1979r.
- 1979 str. 23 Lipert C.: 75-lecie urodzin prof. zw. Mariana Brunona Piaseckiego
- 1979 str. 37 Linsenbarth A.: III Sympozjum Teledetekcji.
- 1980 str. 194 Boroń A.: Informacja o działalności Podsekcji PTF w Krakowie.

Źródła

- [1] Blachut T.J., Burkhard K. B. R.: Rozwój metod i instrumentów fotogrametrycznych w ujęciu historycznym, (w tłumaczeniu W. Mierzwy i Z. Sitka). Kraków 1989 r., Wydawnictwo AGH.
- [2] Wapiński J.: 50 lat Polskiego Towarzystwa Fotogrametrycznego, Sympozjum Poświęcone 50-leciu Polskiego Towarzystwa Fotogrametrycznego. Warszawa 1981, SGP, PTF.
- [3] Piątkowski F.: Fotolot - Wydział aerofotogrametryczny Polskich Linii Lotniczych - jego dzieje i znaczenie dla polskiej geodezji. Warszawa, 1980, Muzeum Techniki, SGP.
- [4] "Przegląd Fotogrametryczny", 1932, zeszyt 1-2.
- [5] Wereszczyński T.: Fotografia lotnicza dla celów pomiarowych. Czasopismo Techniczne, rocznik 1925, Lwów.
- [6] Piątkiewicz B.: Fotogrametria. "Przegląd Mierniczy" 1930, nr 9.
- [7] Dmochowski St.: Blaski i cienie fotogrametrii cywilnej w Polsce od założenia Polskiego Towarzystwa Fotogrametrycznego do 1980 roku. Sympozjum poświęcone 50-leciu Polskiego Towarzystwa Fotogrametrycznego. Warszawa 1981, SGP, PTF.

- [8] Piasecki M. B.: Sprawozdanie Zarządu z działalności Polskiego Towarzystwa Fotogrametrycznego. "Przegląd Fotogrametryczny", 1932, zeszyt 1-2.
- [9] Lipert C.: Wspomnienie o prof. Brunonie Piaseckim. "Przegląd Geodezyjny 1981, nr 6
- [10] Jachimski J.: Działalność fotogrametryczna SGP w Krakowie, (maszynopis)
- [11] Warchałowski E.: III Kongres Fotogrametryczny. "Przegląd Mierniczy", 1930, nr 9.
- [12] Sprawozdania z obrad IV Kongresu w Paryżu. "Przegląd Fotogrametryczny", 1934, nr 12.
- [13] International Archives of Photogrammetry XIII Congress Helsinki 1976, XXI Part 1, str. 121-125.
- [14] XIII International Congress for Photogrammetry July 11-23, 1976 – Abstract Book, ISP Helsinki, 1976r.
- [15] International Archives of Photogrammetry and Remote Sensing. Vol. XXIII, Part A, Hamburg 1980r.
- [16] Linsenbarth A.: Współpraca PTF z MTF w okresie 1930-1939. Zarys historii organizacji społecznych Geodetów Polskich, Warszawa, 1970, PPWK.
- [17] Linsenbarth A.: Współpraca Stowarzyszenia Geodetów Polskich z Międzynarodowym Towarzystwem Fotogrametrycznym w latach 1956-1968. Zarys historii organizacji społecznych Geodetów Polskich, Warszawa, 1970, PPWK.